

Rutin för vårdhund/djur i vården

OBS! Denna riktlinje omfattar inte anhörigas ”besökshundar”

Såväl forskning som praktisk erfarenhet visat på att djur har viktiga hälsobefrämjande egenskaper och påverkar människans hälsa och livskvalitet på ett positivt sätt. Inom äldreomsorgen har kontakt med vårdhundar bland annat bidragit till ökad kommunikation och social gemenskap. Oro och agitation kan minska och därmed kan även behovet av psykofarmaka minska.

För att det ska vara möjligt att ha sällskapsdjur inom vården krävs tydliga riktlinjer för hur djuren ska handhas på ett ansvarsfullt och hygieniskt sätt. Problem som kan uppstå är framför allt med hygien, allergier och rädsla.

Syftet med vårdhundar inom äldreomsorgen är att stimulera till social gemenskap och aktivitet. Målet med vårdhundens insatser är att öka livsglädje, välbefinnande samt bidra till goda samtal, ökad självkänsla, minskad oro och agitation och därmed minskat behov av psykofarmaka. Genom vårdhunden.

Vårdhunden kan även arbeta på remiss för individanpassade insatser. Remissen för individanpassade insatser skrivs i det fall av legitimerad personal men även av den boendes kontaktman. Genom dessa övningar med vårdhunden tränas till exempel socialt samspel, ADL, minne, finmotorik, koncentration, balans och bålkontroll.

Innan en vård- eller omsorgsverksamhet beslutar att tillåta djur i vården ska verksamheten ha en god hygienisk standard. Detta innebär att all personal ska ha en grundläggande vårdhygienisk kompetens och följsamhet till basala hygienrutiner. Lokala rutiner ska finnas för städning, rengöring och desinfektion. Lokaler, utrustning, organisering och planering av verksamheten ska utformas så att risken för infektioner och smittspridning förebyggs.

Från och med 1 december 2013 räknas vård- och terapihundverksamhet som besöksverksamhet och ska anmälas till Länsstyrelsen.

Svensk förening för vårdhygien (SFVH) har tagit fram det rådgivande dokumentet Djur i vården för att vägleda alla vård- och omsorgsverksamheter så att de positiva effekterna av djurnärvaro tas till vara samtidigt som man håller en god hygienisk standard.

https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/static.wm3.se/sites/16/media/162780_Djur_i_v%C3%A5rden_slutversion_170828.pdf?1505641696

När det finns vårdhund på äldreboendet ska det finnas **lokal rutin för hygien och vårdhund** på boendet. Hygienrutiner för vårdhund är ett komplement till hygienrutiner för vård- och omsorgsboende för äldre.

Vårdhundar

Definition vårdhund: Är en hund som är utbildad och godkänd enligt svensk standard för vårdhund eller motsvarande och bär alltid identitetsbricka som hunden får efter godkända test. Hunden är utbildad för att klara grundläggande lydnad, även i de specifika situationerna som kan uppstå i kontakt med personer med olika funktionsnedsättningar. Hunden ska vara fri från infektioner och parasiter och ska genomgå årliga hälsoundersökningar av leg veterinär för att utesluta fysisk och psykisk ohälsa. Vårdhund ska bära tjänstetecken som visar att de arbetar eller är under utbildning.

Definition vårdhundsförare: Är utbildad och diplomerad för att arbeta med utbildad vårdhund. Föraren ska följa de riktlinjer och rutiner som finns på enheten för vårdhundsarbete. Föraren ska ha god kontroll över sin hund. Föraren ska vara trygg och naturlig i mötet med de boende, anhöriga och personal.

Verksamhetschefen för boendet ansvarar för att

- avgöra om det finns lokaler, utöver den boendes bostad där det är lämpligt att tillåta vårdhund
- egenkontroll sker när det gäller hygienrutiner där vårdhund vistas
- försäkringens merkostnad för diplomerad vårdhund som tjänstgör på enheten, samt självrisk på försäkring vid eventuell skada under vårdhundens arbetstid.
- eventuell merkostnad för veterinärbesiktning och vaccinationer som krävs för att hunden ska få tjänstgöra som vårdhund
- att det finns tillbehör till vårdhunden som arbetskläder för hundföraren och annat material för arbetet
- att vårdhunden har tillgång till lugn plats att vila på
- att syftet med användandet av vårdhund är dokumenterat antingen på grupp- eller individnivå.

Allmänt om vårdhund på vård- och omsorgboendet för äldre

- Information att hund vistas/arbetar på boendet ska ges till alla som flyttar in till särskilda boendet samt vid nyanställning av personal.
- Sätt upp en tydlig skylt när hunden vistas/arbetar på enheten så att eventuella besökare med hund får information om att det finns en hund på enheten
- Vårdhunden hålls kopplad/är under ständig tillsyn när den vistas på enheten, undantag kan vara när vårdhunden är i aktivt arbete
- Ingen boende, personal eller besökare mot sin vilja ska behöva umgås med hunden

Hygien på enheten/våningen där det finns vårdhund

- Hunden får inte vistas i köket eller i läkemedelsrum
- Under gemensamma måltider i kök eller i matsal ska inte hunden vara med
- Vårdhundsföraren håller med mat till hunden och att hunden har egen mat- och vattenskål
- Hunden får vara i boenderum om den boende vill.

- God hygien iaktas i samband med vårdhundsarbete, sprita händerna före och efter interaktion med vårdhunden
- Särskilda städrutiner krävs

Om det finns boende som har MRSA/ESBL/VRE är det tillåtet att vara tillsammans med vårdhunden utomhus.

För vårdhunden

- All dokumentation på vårdhunden, vaccinationsintyg mm finns tillgänglig på enheten samt friskintyg från veterinären en gång per år
- Hunden ska vara ren, välskött och frisk och sköts enligt gällande riktlinjer
- Det ska finnas en försäkring om något händer med hunden, boende eller om något går sönder

Det har visat sig att även hundar kan ha/få MRSA precis som människor. Det finns ingen anledning till oro men alla som jobbar med vårdhund på boendet ska ha kunskap om detta.

Incidenthantering

Om en boende, besökare eller personal skadas av vårdhund ska normal akutvård tillämpas och en rapport skrivas i det ordinarie verksamhetssystemet.

Avvikelser, synpunkter och uppföljning ska ingå i de ordinarie systemen.

Exempel på myndigheter och organisationer som har mer information om djur i vården:

- Demensförbundet
<http://www.demenscentrum.se/Arbeta-med-demens/Metoder-och-arbetssatt/Djur-i-varden/>
- Socialstyrelsen www.socialstyrelsen.se
- Smittskyddsinstitutet
- Sveriges Kommuner och Landsting
- Vårdhundskolan <http://www.vardhundskolan.se/>
- Arbetsmiljöverket
- Livsmedelsverket
- Jordbruksverket
- Statens veterinär-medicinska anstalt
<https://www.sva.se/djurhalsa/hund/hund-i-var-d-och-omsorg>
- Veterinärförbundet